

Eremitoris de Sant Llorenç

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A la part superior del penya-segat que hi ha sota del Monestir.
Emplaçament	Sota el monestir de Sant Llorenç. S'hi accedeix pels horts de davant del monestir.
Alçada:	767

Coordenades:

Latitud:	42.23482
Longitud:	1.87566
UTM Est (X):	407227
UTM Nord (Y):	4676460

Classificació

Número de fitxa	08099-98
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Visigot Pre-romànic
Segle	VIII-IX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Estan coberts de vegetació. Caldria desbrossar-los, netejar-los, habilitar-ne un accés més còmode i obrir-los al públic per correspondre a espais insòlits, poc comuns i lligats amb el monestir de Sant Llorenç.
Protecció	Física
Número inventari	SI. Núm. 6437 de l'Inventari de Patrimoni Arqueològic de Catalunya i núm 3405 de l'arquitectònic
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Guardiola de Berguedà. Plaça de l'Ajuntament, 3. 08694 (Guardiola de Berguedà)

Fitxes associades:

Cal Frare

Autoria de la fitxa

Pere Cascante i Torrella

Data de registre de la fitxa:

dt., 08/08/2017 - 02:00

Descripció

Malgrat que Manuel Riu enumeri fins a vuit coves o ermitoris al penya-segat de Sant Llorenç prop Bagà, actualment només en podem identificar-ne dos d'ells accessibles des dels horts de sota del monestir i també de la part alta de la cinglera. Es tracta de dues cavitats naturals obertes a la pedra tosca i, aprofitades per a l'ocupació humana com a lloc de retir i espiritualitat. Estan a escassos metres l'un de l'altre i hi tenen algunes estructures construïdes. La primera d'elles es situa a l'extrem de més a migdia. Presenta un accés estret i amb un pendent pronunciat. L'interior és de reduïdes dimensions amb unes escales excavades a la roca natural i amb una fornícula tallada a la roca per col·locar-hi algun objecte de devoció cristiana. L'altre eremitori i situat més a tramuntana prop del camí ral i dels molins hi té excavades, unes cavitats quadrades i circulars buidades a la roca amb funcions de colomar i està tancat per un mur de maçoneria on hi ha obertes unes espitlleres amb els muntants de pedra tosca. Aquesta segona estructura es conserva en més bon estat, malgrat sigui més petita. A prop d'aquestes estructures s'endevinen algunes balmes mig colgades de terra i runa que mostren traces d'haver estat ocupades.

Observacions:

Aquests ermitoris serien les restes més antigues de l'antic cenobi de Sant Llorenç que donarien lloc a la gran abadia de Sant Llorenç que s'edificà damunt seu.

Història

Extret de David Galí. L'eremitisme com a moviment religiós que defenia la vida solitària, dedicada al culte i a la meditació, va sorgir a l'Alt Egipte en el decurs del segle III i va estendre's per l'occident durant el segle IV gràcies a la propagació que en va fer Atanasi d'Alexandria i Basili de Cesarea. A la península ibèrica aquest moviment es va estendre entre els segles IV i V ja que el concili de Toledo ja en fa referència. El primer cas conegut d'eremitisme a la península ibèrica el trobaríem a la necròpoli d'Ercavica a Cuenca i dataria del segle V. Al principat català els ermitoris més antics els trobem a Martorell i a la muntanya de Montserrat. Datarien de mitjans del segle VIII. D'aquest moment i fins a mitjans del segle X coincidint amb la implantació de la marca hispànica hi va haver un gran nombre de comunitats eremites caracteritzades totes elles per llocs insòlits, aïllats i mig amagats ja que l'objectiu era el de fonamentar la pregària, el retir i la solitud. Moltes d'aquestes comunitats donaren origen a molts dels cenobis coneguts. Al Berguedà en tenim alguns exemples ben palesos a Serrateix, a Sant marc de Cal Bassacs, a Sant Salvador de la Vedella i en aquest cas a Sant Llorenç prop Bagà. Es té un cas conegut a Grèixer i del que Manel Riu en va fer al·lusió en un article però també els trobem a grans monestirs com Sant Pere de Rodes, Sant Miquel de Cuixa, Sant Martí del Canigó A Sant Llorenç prop Bagà la referència més antiga del monestir i datada del 898 "ad domum Sancti Laurenti quid est in valle Vuzuranense ad abbato Senaldo et fratres". Aquesta referència esmenta ja l'existència d'un monestir a Sant Llorenç. Els treballs arqueològics pràcticats a l'hort de migdia o hort dels masovers van localitzar una estructura o petita basílica amb la seva necròpoli datada de mitjans del segle VIII o IX vinculada en aquest establiment religiós. Hom creu que amb la construcció de les primeres dependències del cenobi benedictí situat prop del penya-segat (aula de llevant datada del segle X) aquestes coves haurien funcionat com a lloc de retir d'alguns monjos que buscaven fer una vida més

ermitana (retirs quaresmals, penitència). Suposem que es deurien mantenir en ús fins al terratrèmol de 1428. segles IV i V ?al concili de Toledo de l'any 400 ja s'hi va fer referència?, i un dels primers exemples d'eremitori hispànic, el de la necròpolis d'Ercavica (Cañaveruelas, Cuenca), data d'aquesta mateixa època, el segle V.

Bibliografia

GALÍ FERRÉ, DAVID (2008). "Hora et labora a l'entorn del monestir, els eremitoris, les estructures hidràuliques i l'hostal el Frare". Erol. p.21-24
LÓPEZ MULLOR, A.; CAIXAL, A (2002).: Memòria de intervenció arqueològica a Sant Llorenç prop Bagà. Campanya 2002. Diputació de Barcelona, Servei de Patrimoni Arquitectònic Local.
López Mullor, A.; Caixal, A. (2001-2003); Memòria de les excavacions al conjunt del monestir de Sant Llorenç prop Bagà (Guardiola de Berguedà, Berguedà). Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona. DDAA.(2008): Guardiola de Berguedà. Monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Memòria de les excavacions arqueològiques. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona.
Vila Carabassa, J.M. (2000). Monestir de Sant Llorenç prop Bagà (Guardiola de Berguedà). Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona.

